

Sote ja kuntoutus

11.01.2018

Kela, OYS ja järjestöt tapaaminen

Anne Saari, LT, vs. ylilääkäri OYS Lääkinnällinen kuntoutus

Kuntoutusjärjestelmän uudistustyö

- Tulevan SOTE-uudistuksen kanssa sovitetaan yhteen kuntoutusjärjestelmän uudistustyö
- Kuntoutuksen uudistamiskomitea
 - Sosiaali- ja terveysministeriö asetti v.2016 valmistelemaan kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistusta
 - Tavoitteena yhdenvertainen, kustannustehokas ja ohjattava järjestelmä, jolla vahvistetaan kuntoutujaa pärjäämään omassa toimintaympäristössään

Kuntoutuksen uudistamiskomitean ehdotukset kuntoutusjärjestelmän uudistamiseksi

9.11.2017

- Kuntoutuksen järjestämistä koskevien ehdotusten lähtökohtia
 - Kuntoutus on osa hyvinvointipalvelukokonaisuutta
 - Vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon lääkinnällisen ja sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisestä ja rahoituksesta siirrettäisiin maakunnille
 - Kela järjestää vaativaa lääkinnällistä kuntoutusta toistaiseksi
 - Työterveyshuollon rooli selkiyttäminen
 - Kuntoutustarpeen säännönmukainen arviointi
 - Otettava huomioon pitkään työttömänä olleet, osatyökykyiset ja työkyvyttömyyseläkkeellä olevat henkilöt
 - Tietojärjestelmät uusittava
 - Kuntoutuksen koulutuksen, tutkimukset ja kehittämisen vahvistaminen
 - Järjestöt otetaan huomioon asiakassuunnittelussa

Rahoituksen yksinkertaistaminen

- Nykyisin sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitus kerätään useasta lähteestä ja kohdennetaan palveluihin monen eri rahoittajan kautta.
- Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavaista rahoitusta yksinkertaistetaan
 - monikanavarahoituksen yksinkertaistamista koskeva lakiehdotus valmistumassa, pyritään parantamaan kustannusvaikuttavuutta

Valtioneuvoston asetus erikoissairaanhoidon työnjaosta ja eräiden tehtävien keskittämisestä (24.8.2017)

- **Alueellisen kokonaisuuden suunnittelu ja yhteen sovittaminen**
 - viiden yliopistollista sairaalaa ylläpitävän sairaanhoitopiirin huolehdittava mm. seuraavista erikoissairaanhoidon tehtävistä, niiden suunnittelusta ja yhteen sovittamisesta alueellisesti:
 - **aivoverenkiertohäiriöiden** diagnostiikka, hoito ja alkuvaiheen kuntoutus;
 - **harvinaissairauksien** ehkäisy, diagnostiikka, hoito ja kuntoutus;
 - **syövän** ehkäisyn, diagnostiikan, hoidon ja kuntoutuksen suunnittelua ja toiminnan yhteensovittamista koskevat tehtävät valtakunnallisessa yhteistyössä ja huolehtien toiminnan tutkimuksellisesta pohjasta;
 - **vaativa lääkinällinen kuntoutus** sekä **vaativa kuntoutustutkimus**

SOTE-uudistus

- SOTE-uudistuksen lähtökohtana on väestön ikääntymisen ja kustannusten hillinnän aiheuttama muutospaine sekä tarve paremmista palveluista
- Vähennetään julkisen talouden kestävyysvajetta 3 miljardilla eurolla
- Tavoitteena kaventaa ihmisten hyvinvointi- ja terveyseroja
- Peruspalveluja vahvistetaan
- Sujuvat hoito- ja palveluketjut
- Kuntoutus kiinteäksi osaksi palvelukokonaisuutta
 - lääkinnällinen kuntoutus
 - ammatillinen kuntoutus

Valinnanvapausmallin pääpiirteet

-kuntoutus 19.10.2017

- Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaa **maakunta**.
- Maakunnan liikelaitoksessa toimii **sosiaali- ja terveystakeskus (sote-keskus)** kaikissa maakunnissa 1.1.2020 alkaen
- Sosiaali- ja terveystakeskuksesta eli sote-keskuksesta asiakas saa perustason terveystpalveluja ja sosiaalineuvontaa
- Julkisten ja yksityisten sote-keskusten ja palveluvalikoima on sama ja ne toimivat samojen maakunnan asettamien edellytysten mukaisesti.
- Asiakkaan valinnanvapauden edistämiseksi otetaan käyttöön asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti.

Valinnanvapausmallin pääpiirteet -kuntoutus

- Sote-keskusten vastuulle ehdotetaan kuntoutuksen osalta säädettäväksi seuraavat tehtäväkokonaisuudet:
 - 1) terveydenhuoltolain 13 §:ssä tarkoitettu terveysneuvonta ja terveystarkastukset;
 - 2) terveydenhuollon neuvonta ja ohjaus;
 - 3) yleislääketieteen alaan kuuluva, terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama, vastaanotolla, kotikäynneillä tai etäyhteyksien avulla toteutettava asiakkaiden oireiden, toimintakyvyn ja sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito;
 - 4) edellä 3 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin liittyvä terveydenhuoltolain 29 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettu **kuntoutusneuvonta ja -ohjaus**, 2 kohdassa tarkoitettu **toiminta- ja työkyvyn sekä kuntoutustarpeen arviointi**;
 - 5) terveydenhuoltolain 22 §:ssä tarkoitettujen todistusten antaminen silloin kun ne liittyvät edellä 1–4 kohdassa tarkoitettuihin palveluihin;
 - 6) edellä mainittuihin palveluihin kuuluvat laboratorio ja kuvantamistutkimukset; sekä
 - 7) sosiaalihuoltolain 6 §:ssä tarkoitettu **sosiaalihuollon ammattihenkilön antama sosiaalihuollon neuvonta ja ohjaus**.

Maakunnat

- **Maakuntien ja kuntien rahoitus**
 - hallituksen linjausten mukaisesti kunnilla ei ole jatkossa merkittävää vastuuta sosiaali- ja terveydenhuollon rahoituksesta
 - **rahoitusvastuu siirtyy valtiolle**
 - maakunta päättää itsenäisesti rahoituksensa käytöstä.
 - rahoittajana valtio kuitenkin ohjaa maakuntien taloudenpitoa.
 - maakunnille on tarkoitus luoda talouden ohjausmalli, jotta maakunnat selviävät tehtäviensä hoitamisesta ja jotta sosiaali- ja terveydenhuollon kustannuksia voidaan hillitä tavoitteiden mukaisesti.
 - maakuntien väliset erot palvelutarpeissa ja järjestämisen olosuhteissa huomioitaisiin valtion rahoituksessa ja näin varmistettaisiin kunkin maakunnan riittävät edellytykset järjestää palveluja asukkailleen.

Asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti - kuntoutus

- Asiakkaan valinnanvapauden edistämiseksi otetaan käyttöön asiakasseteli ja henkilökohtainen budjetti.
 - maakunnan liikelaitoksen tekemä palvelutarpeen arviointi
 - asiakas voi valita haluamansa palveluntuottajan joko maakunnan yhtiön tai yksityisen tai palvelun välillä (ei suuhoidon palveluissa)
 - Laissa säädettäisiin muun muassa seuraavien kokonaisuuksien ottamisesta mukaan asiakassetelien piiriin: kotipalvelu, kotihoito, asumispalvelut, sosiaalinen kuntoutus ja kotisairaanhoidon tietyin rajauksin, lääkinnälliseen kuntoutukseen liittyvät terveydenhuollon ammattihenkilön yksittäiset vastaanottokäynnit, polikliinisesti toteutettavat kirurgiset toimenpiteet, kiireetön leikkaustoiminta, jota ei ole valtakunnallisesti tai alueellisesti keskitetty yliopistolliseen sairaalaan tai vastaavaan yksikköön, asiakassuunnitelman mukaiseen hoitokokonaisuuteen kuuluvat sairaanhoidolliset käynnit terveydenhuollon ammattihenkilön vastaanotolle kiireettömässä hoidossa sekä suunhoidossa tarpeelliset hammasproteettiset hoidot.

Asiakasseteli ja kuntoutus

- Asiakassetelin käyttö kuntoutuksessa
 - Terveystieteiden ammattihenkilöiden yksittäiset vastaanottokäynnit
 - fysioterapeutti
 - toimintaterapeutti
 - puheterapeutti
 - psykoterapeutti
 - osin sosiaalinen kuntoutus
 - soveltuva palveluntuottaja (?)
 - sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutustarpeen selvittäminen, kuntoutusneuvonta, valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämäntilanteeseen

Apuvälinepalvelut

- Sote-keskuksissa olisi tarjolla vain välttämättömät apuvälineet (?)
- Apuvälinepalveluja tuottavat samanaikaisesti julkisen ja yksityisen sektorin toimijat
 - Haasteita
 - apuvälineiden huolto, käytön seuraaminen, kilpailutus
 - apuvälinerekistereiden ylläpitäminen
 - apuvälineiden uudelleenkäyttö jne.

Erikoissairaanhoido ja Sote

- THL:n pääjohtaja Juhani Eskola 14.12.2017:
”lakiluonnos nykyisessä muodossaan vaarantaa hyvin toimivan erikoissairaanhoidon joitakin keskeisiä toimintoja. Erityisesti päivystystoiminta saattaa joutua ongelmiin”
- Kunnilta, kuntayhtymiltä, järjestöiltä ja muilta toimijoilta tuli yli 700 lausuntoa
 - hallituksen ehdottamalla valinnanvapausmallilla ei saavuteta sote-uudistukselle asetettuja tavoitteita.
- Hallituksen päätti luopua maakuntia velvoittavasta asiakassetelien laajasta käytöstä erikoissairaanhoidossa. Peruspalveluissa toteutuu aiempien esitysten mukainen laaja valinnanvapaus (21.12.2017 THL)

Erikoissairaanhoido ja kuntoutus

- Asiakasseteliä pitää kuitenkin tarjota, jos potilas ei pääse erikoissairaanhoidon hoitotakuun määräajassa maakunnan liikelaitoksen palveluihin.
 - Erikoissairaanhoido käytännössä SOTEN ulkopuolella
- Erikoissairaanhoidossa käytetty jo ennen SOTE:a kuntoutuspalveluiden turvaamiseksi ostopalveluja
 - maksusitoumukset avoterapioiden täydentämiseen
 - hoitotakuun toteutumisen varmistaminen
 - laitosmaisten kuntoutusjaksojen ostaminen kunnan ulkopuolisilta palveluntuottajilta akuutisti sairastuneilla

- SOTE-uudistus tulisi voimaan 1.1.2020
- Haasteina vireillä olevien uudistusten yhteensovitus
 - SOTE-uudistus, maakuntaudistus, monikanavarahoituksen uudistaminen, tietojärjestelmien uudistaminen

KIIITOS!

SOTE- JA
MAAKUNTA-
UUDISTUS

HALLITUKSEN
REFORMI

KUNTOUTUS

OYS